Ч 511.15
К 72

ВОЛИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

КОСТЬ МИКОЛА МИХАЙЛОВИЧ

УДК 796. 06.062: 06.04

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОГО РУХУ СЕРЕД СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

24.00.02 – Фізична культура, фізичне виховання
різних груп населення

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук
з фізичного виховання і спорту

Луцьк – 2000

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Центральній науково-дослідній лабораторії з проблем фізичного виховання і спорту сільського населення, Академія педагогічних наук України.

Наукові керівники: кандидат педагогічних наук, доцент
Щербина Василь Арсентійович,
Київський міжнародний університет цивільної авіації, завідувач кафедри фізичної та спортивної підготовки;

кандидат педагогічних наук, доцент
Вацеба Оксана Михайлівна,
Львівський державний інститут фізичної культури, проректор з наукової роботи та зовнішніх зв'язків.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
Бака Михайло Макарович,
Національний університет фізичного виховання і спорту України, професор кафедри гуманітарних і соціально-економічних дисциплін;

кандидат педагогічних наук, доцент
Краснов Валерій Павлович,
Національний аграрний університет України, завідувач кафедри фізичного виховання.

Провідна установа Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова, кафедра фізичного виховання і спорту, Міністерство освіти і науки України, м. Київ.

Захист відбудеться 28 вересня 2000 року о 11 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К.32.051.02 Волинського державного університету імені Лесі Українки за адресою: 43021, м. Луцьк, вул. В.Винниченка, 30.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Волинського державного університету імені Лесі Українки (43021, м. Луцьк, вул. В.Винниченка, 30).

Автореферат розісланий 27 серпня 2000 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради Цьось А.В.

БІБЛІОТЕКА
ЛЬВІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ФІЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В сучасній Україні відбуваються складні соціально-економічні перетворення в усіх сферах діяльності, у тому числі в галузі фізичного виховання та спорту. Спостерігаються негативні демографічні зміни, погіршується матеріально-технічне, фінансове, науково-методичне забезпечення фізкультурно-спортивного руху, особливо у сільській місцевості. Виникають протиріччя між існуючими фізкультурно-спортивними структурами, які створювались в умовах соціалістичного господарювання та сучасними потребами періоду переходу України до ринкових відносин.

Сучасний фізкультурно-спортивний рух серед сільського населення України перебуває у кризовому стані й потребує організаційного реформування у відповідності з новими соціально-економічними умовами. Однак спроби організаційного реформування фізичної культури та спорту опираються переважно на емпіричний досвід і здоровий глузд. Практично не використовується науковий підхід до реформування системи фізичної культури та спорту в Україні й, передовсім, до організації фізкультурно-спортивної роботи серед сільського населення на районному і сільському рівнях.

У 60-80-х роках XX століття проблемам розвитку фізичної культури та спорту в сільській місцевості було приділено значну кількість наукових праць (М.Ф. Бунчук, 1961; М.А. Гошко, 1974; В.І. Жолдак, 1974; Ю.В. Борисов, 1977; В.П. Краснов, 1990 та ін.). Проте переважна більшість із них базувалась на дослідженні системи організації радянського фізкультурно-спортивного руху. Однією із перших спроб проаналізувати систему управління галуззю на сучасному етапі державотворення є дисертаційна робота М.О. Олійника (2000).

Сьогодні, коли Україна перебуває на етапі переходу до ринкових відносин, актуальними залишаються питання реформування усієї системи фізичної культури та спорту, особливо у сільській місцевості, що відповідає вимогам Закону України "Про фізичну культуру і спорт", Цільової комплексної програми "Фізичне виховання – здоров'я нації" та галузевої програми "Фізичне виховання – здоров'я нації" в агропромисловому комплексі.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Роботу виконано на підставі Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту Державного комітету України з

фізичної культури і спорту на 1998-2000 роки за темою 1.4.5 "Методичні аспекти фізичного виховання в державній системі освіти". Автору належить вирішення наукового завдання, пов'язаного з аспектами розвитку фізичної культури та спорту в сільській місцевості.

Мета дослідження. Вдосконалення організаційних основ розвитку фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення України.

Задачі дослідження:

1. Узагальнити досвід теорії і практики щодо особливостей організації фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення України.

2. Проаналізувати сучасний стан фізкультурно-спортивної роботи серед сільського населення України.

3. Визначити ефективні форми організації фізкультурно-спортивної роботи у сільській місцевості на сучасному етапі в конкретному регіоні.

4. Розробити та впровадити в практику агропромислового комплексу Львівської області рекомендацій щодо реформування організаційних основ фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення.

Об'єкт дослідження – фізкультурно-спортивний рух серед сільського населення України.

Предмет дослідження – організаційні основи розвитку фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення України.

Наукова новизна одержаних результатів:

- проаналізовано сучасний стан фізкультурно-спортивної роботи серед сільського населення України;

- обґрунтовано шляхи реформування організаційних основ фізкультурно-спортивного руху в системі агропромислового комплексу України;

- розроблено модель управління фізичною культурою та спортом на сільському і районному рівнях в умовах переходу України до ринкових відносин.

Практичне значення одержаних результатів:

- розроблено практичні рекомендації щодо вдосконалення організації фізкультурно-спортивної роботи на сільському і районному рівнях;

•

- апробовано модель управління фізичною культурою та спортом у Стрийському районі Львівської області, яка сприяла покращенню фізкультурно-спортивної роботи серед сільського населення;

- описано й проаналізовано передовий досвід організації сучасних форм фізкультурно-спортивної роботи у сільській місцевості Львівської області;

- запропоновано й впроваджено в практику оригінальну систему профорієнтації та відбору обдарованої сільської молоді на навчання у Львівському державному інституті фізичної культури;

- доповнено новими даними навчальний курс "Управління фізичною культурою та спортом" для студентів Львівського державного інституту фізичної культури.

Про усі впровадження результатів наукового дослідження в практику наявні відповідні акти Львівського державного інституту фізичної культури, Центральної науково-дослідної лабораторії з проблем фізичного виховання і спорту сільського населення (м. Київ), Львівського обласного і Стрийського районного кооперативно-профспілкового фізкультурно-спортивного товариства "Колос", Львівського обласного і Стрийського районного управлінь з питань фізичної культури та спорту держадміністрації).

Особистий внесок здобувача полягає у постановці проблеми, безпосередній організації та проведенні організаційно-управлінського експерименту в Стрийському районі Львівської області, опрацюванні та аналізі експериментальних даних, обробці статистичної інформації, а також розробці методичних рекомендацій для керівників Львівської обласної організації кооперативно-профспілкового фізкультурно-спортивного товариства "Колос" і управління з питань фізичної культури та спорту Львівської обласної державної адміністрації.

У спільно виконаних публікаціях автору належить збір та аналіз фактологічного матеріалу.

Апробація результатів дисертації. Матеріали дисертаційного дослідження доповідались на конференціях Всеукраїнського рівня: "Молода спортивна наука України" (Львів, 1998, 1999, 2000); "Проблеми фізичного виховання молоді та дорослого населення", присвяченій 125-річчю від дня народження І. Боберського (Львів, 1998); "Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві" (Луцьк, 1999); "Актуальні проблеми підготовки

спеціалістів в галузі фізичної культури і спорту (Івано-Франківськ, 2000).

Матеріали дисертації викладено й обговорено на методичних засіданнях Центральної науково-дослідної лабораторії з проблем фізичного виховання і спорту сільського населення (м. Київ, 1998-2000 роки), на нарадах Львівської обласної організації кооперативно-профспілкового фізкультурно-спортивного товариства "Колос", засіданнях колегій управління з питань фізичної культури та спорту Львівської обласної державної адміністрації, засіданнях кафедри теорії і методики фізичного виховання та кафедри рекреації і оздоровчої фізичної культури Львівського державного інституту фізичної культури (1997-2000 роки).

Публікації. За результатами дисертаційного дослідження опубліковано 11 робіт, з них 6 – у фахових періодичних виданнях України, 4 – у збірниках матеріалів і тез конференцій та 1 методична збірка.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається із вступу, п'яти розділів, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел та додатків. Текст дисертації викладено на 217 сторінках, включаючи 7 таблиць та 17 рисунків. У роботі використано 230 літературних джерел, з яких 22 – іноземні.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, визначено об'єкт, предмет, мету та задачі дослідження; розкрито наукову новизну, практичне значення одержаних результатів, особистий внесок здобувача; описано сферу апробації результатів дослідження; зазначено кількість публікацій, структуру та обсяг дисертації.

У першому розділі **"Теоретичні засади розвитку фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення"** узагальнено й проаналізовано літературні джерела та статистичні матеріали з проблеми дослідження. Розкрито історію розвитку фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення, з'ясовано сучасні уявлення про роль організації у соціальних системах, обґрунтовано концепцію дослідження із врахуванням організаційних проблем розвитку фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення. Встановлено, що у сучасних соціально-економічних умовах в розвитку фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення України

існує проблема організації фізкультурно-спортивної роботи у сільській місцевості.

У другому розділі **"Методи та організація дослідження"** описано зміст і технологію застосування комплексу взаємодоповнюючих методів дослідження. У роботі використовувались такі методи: аналіз та узагальнення науково-методичної літератури, законодавчих і нормативно-правових документів та статистичних даних; соціологічні методи; системний і факторний аналіз; методи моделювання і експертних оцінок; організаційно-управлінський експеримент; методи математичної статистики.

Дослідження проводилось упродовж 1997-2000 років і передбачало декілька етапів. На першому етапі (жовтень 1997 – лютий 1998 років) проведено аналіз наукової літератури, законодавчих і нормативно-правових документів; підібрано методи дослідження, розроблено анкети, визначено об'єкт та уточнено мету і задачі дослідження.

На другому етапі (березень – червень 1998 року) проаналізовано особливості організації фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення України. Проведено системний і факторний аналіз фізкультурно-спортивної роботи у сільській місцевості України, а також анкетне опитування фахівців галузі фізичного виховання та спорту. Всього було опитано 85 керівників фізкультурно-спортивних організацій обласного, районного та сільського рівнів та 125 учителів фізичного виховання сільських шкіл Львівської області.

На третьому етапі (липень – жовтень 1998 року) розроблено моделі та варіанти реформування системи організації фізкультурно-спортивного руху в сільській місцевості Львівської області, дано експертну оцінку плану та змісту експерименту.

На четвертому етапі (листопад 1998 – листопад 1999 років) проведено організаційно-управлінський експеримент в Стрийському районі Львівської області; готувались наукові статті та методичні рекомендації.

На п'ятому етапі (грудень 1999 – березень 2000 років) систематизовано і проаналізовано одержані матеріали, підготовлено текст дисертаційної роботи, впроваджено в практику основні результати дослідження.

У третьому розділі **"Характеристика організаційних основ розвитку фізкультурно-спортивного руху серед сільського**

населення України" подано результати системного аналізу організації фізкультурно-спортивної роботи у сільській місцевості України. Нами було виявлено три основні підсистеми галузі — "Спорт", "Фізичне виховання" і "Масова фізична культура". Усі вони взаємозалежні та взаємопов'язані між собою (рис. 1).

Провідною в цій структурі виступає підсистема "Спорт". У цій підсистемі спостерігається чітка структура і напрацьована методика підготовки спортсменів. Вона складається з таких структурних одиниць: спортивні секції, ДЮСШ, СДЮШОР, спортивні клуби, збірні команди районів і областей. Підсистема "Спорт" має прямий вихід у систему спорту України. Дана підсистема формує вимоги до підсистем "Фізичне виховання" і "Масова фізична культура".

Разом з цим підсистеми "Спорт" і "Масова фізична культура" функціонують відносно самостійно.

Підсистема "Фізичне виховання" регламентується завданнями навчально-виховного процесу в школах та позашкільних закладах і відрізняється від інших підсистем кращим методичним, кадровим та матеріальним забезпеченням.

У підсистемі "Масова фізична культура" спостерігається недостатньо чітка організаційна побудова, скорочується кількість низових колективів фізичної культури, спостерігається низький рівень взаємодії між колективами фізичної культури та районною заочною кооперативно-профспілковою фізкультурно-спортивною товариства "Колос".

Для встановлення рівня взаємозв'язку і ступеня взаємозалежності між кількісно-якісними показниками та виявлення факторів, які істотно впливають на розвиток фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення України, у підсистемах "Спорт" і "Масова фізична культура" проводився факторний аналіз.

Проведений факторний аналіз взаємозалежності показників розвитку і функціонування підсистеми "Спорт" свідчить про її цілісність ($R = 0,797$), а також засвідчує складний ступінчатий взаємозв'язок між рівнями майстерності сільських спортсменів, якістю роботи працівників, фінансовим та кадровим забезпеченням. Ця підсистема не потребує принципового реформування у сільській місцевості. Основним фактором підвищення її продуктивності є покращення матеріально-технічного й фінансового забезпечення та підвищення науково-методичної підготовки тренерів і викладачів.

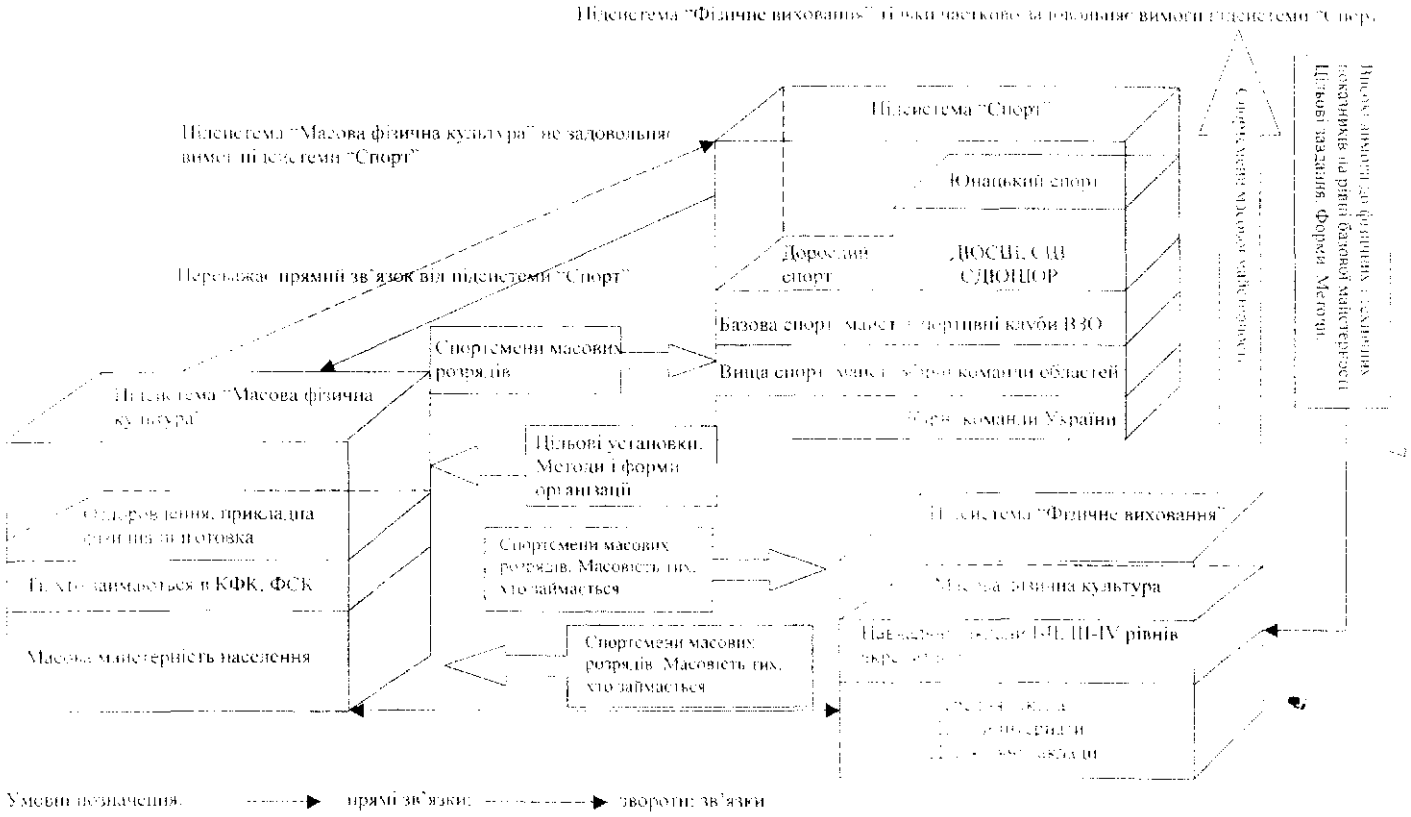

Рис. 1. Структурно-функціональна схема фізкультурно-спортивної роботи [illegible] України

Проведений аналіз "ваги" факторів, які впливають на розвиток та функціонування підсистеми "Спорт", показав, що найбільш визначальним фактором виявився показник кількості тренерів, які працюють в ДЮСШ і СДЮШОР та збірних командах ФСТ "Колос" 32,6%. На другому місці – фінансування спортивних організацій 26,4%, третьою за "вагою" виявилась наявність капітальних спортивних споруд – 20,7%. Усі названі показники в сукупності склали 79,7%. Інші сімнадцять факторів склали 20,3% підсистеми "Спорт" (рис. 2).

При проведенні факторного аналізу підсистеми "Масова фізична культура" ми виявили групу факторів, що істотно впливають на розвиток та функціонування даної підсистеми. Таким чином, між загальною кількістю тих, хто регулярно займається фізичною культурою та спортом і кількістю інструкторів з фізичної культури в первинних колективах фізичної культури, виявлено дуже тісний кореляційний зв'язок (R = 0,788). Це свідчить про те, що скорочення штату таких працівників є однією з основних причин зменшення кількості тих, хто регулярно займається фізичною культурою та спортом у сільській місцевості.

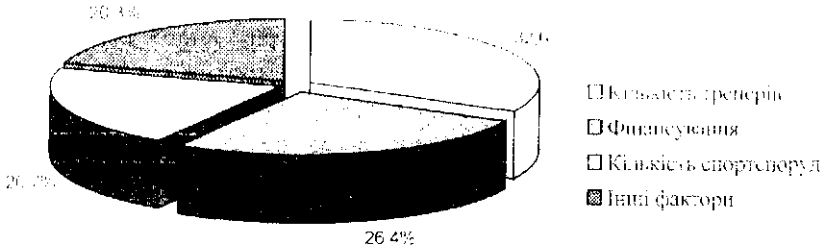

Рис. 2. Співвідношення факторів, які забезпечують розвиток підсистеми "Спорт" у сільській місцевості.

Проведений аналіз "ваги" факторів, що впливають на розвиток та функціонування підсистеми "Масова фізична культура", дозволив зарахувати до числа провідних факторів чотири показники. Найвагомішими серед них виявився показник кількості інструкторів з фізичної культури у первинних колективах фізичної культури – 36,3%. Другим за "вагою" визначено чисельність сільського населення – 15,2%, на такому ж рівні впливу був і третій фактор – фінансування – 15,0%. Четвертим за впливом на кількість тих, хто регулярно займається фізичною культурою та спортом, визначено кількість капітальних спортивних споруд, – 10,6%. Усі ці показники в сумі склали 77,1%. Інші дванадцять факторів склали 22,9% підсистеми "Масова фізична культура"(рис. 3).

Проведений системний аналіз проблем організації фізкультурно-спортивної роботи у сільській місцевості дозволяє встановити наявність структурної напруженості. Це обумовлює першочергову необхідність реформування структури і функцій організацій районної ланки фізкультурно-спортивного руху.

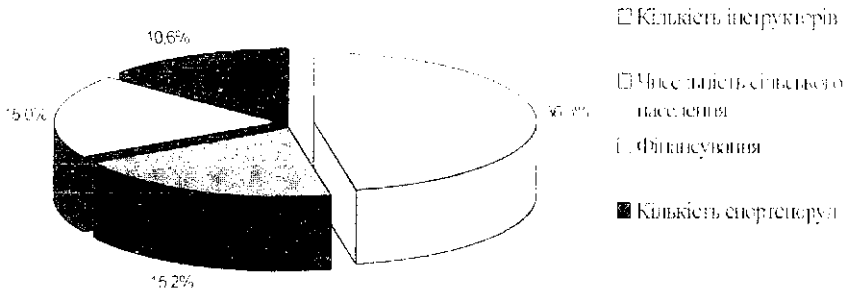

Рис. 3. Співвідношення факторів, які забезпечують розвиток підсистеми "Масова фізична культура" у сільській місцевості.

У четвертому розділі **"Експериментальне обґрунтування організаційних змін у системі фізичної культури та спорту в сільській місцевості (на прикладі Стрийського району Львівської області)"** проаналізовано основні соціально-економічні показники розвитку фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення Львівської області.

Вибір Львівської області як об'єкта дослідження не є випадковим. Нами проаналізовано, що серед 24 областей України та Автономної Республіки Крим Львівська область посідає перше місце за кількістю сільських мешканців. Середньорічна чисельність сільського населення у 1997 році становила 1074,6 тис. осіб, що складає 39,1% від загальної чисельності населення Львівської області. В області параховується 20 районів, на території яких розташовані 1853 населених пункти. Територія області складається з густонаселених промислових районів, з рівнинних сільськогосподарських та гірських районів зі складними кліматичними і природними умовами.

У Львівській області, як і в інших регіонах, активно проводяться реформи у сільській місцевості, утворюються фермерські господарства та інші сучасні сільськогосподарські об'єднання, більш сприятлива демографічна ситуація, нижчий рівень міграції сільської молоді в місто.

Стрийський район не відрізняється від інших районів Львівської області, має типове забезпечення кадрами, фінансами, спортивними спорудами.

У цьому районі проживає 60,6 тис. сільського населення, що становить 8,3,9% від загальної чисельності населення Стрийського району (1997 рік). У районі функціонують комітет з фізичної культури та спорту держадміністрації, кооперативно-профспілковий фізкультурно-спортивний клуб "Колос" та відділ освіти, які покликані виконувати організаційно-управлінські функції.

Експериментальні дослідження проводилися на основі обґрунтованої нами еталонної моделі організації фізкультурно-спортивної роботи впродовж 1998-1999 років. У цій моделі для Стрийського району передбачались такі зміни:

1. Об'єднаний орган управління фізкультурно-спортивним рухом (комітет з фізичної культури та спорту райдержадміністрації, районний кооперативно-профспілковий фізкультурно-спортивний клуб

"Колос" і методичний відділ з фізичної культури та допризовної підготовки районного відділу освіти) у єдиний управлінський центр.

2. Введення в штат сільських рад району посади інструктора-організатора фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи (за рахунок коштів місцевого бюджету, громадських коштів).

3. Створення при сільських радах колективів фізичної культури або фізкультурно-спортивних клубів.

4. Комплексне фінансування фізкультурно-спортивного руху: за кошти районного бюджету фінансувати фізкультурних керівників, прем'єрів та проведення фізкультурно-спортивних заходів, за кошти сільських рад – інструкторів-організаторів фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи, проведення фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів, за внески юридичних осіб і допомоги спонсорів фінансування реконструкції спортивної бази та придбання інвентаря.

5. Збільшення кількості різноманітних фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів серед сільського населення (фестивалів, матчевих зустрічей, культурно-спортивних свята типу "Козацькі забави", спортивні ігри, змагання із залученням дітей "Тато, мама, я – спортивна сім'я" тощо).

6. Організація активної просвітницької та агітаційно-пропагандистської роботи серед сільського населення з питань здорового способу життя, методики самостійних тренувань тощо.

Усі ці пропозиції було обговорено на нарадах Львівської обласної організації кооперативно-профспілкового фізкультурно-спортивного товариства "Колос" і колегіях управління з питань фізичної культури та спорту Львівської обласної державної адміністрації, їм дано експертну оцінку та згоду на проведення організаційно-управлінського експерименту.

У п'ятому розділі **"Аналіз та узагальнення результатів дослідження"** подаються основні підсумки проведених досліджень.

Вперше проведено системний аналіз стану фізкультурно-спортивної роботи у сільській місцевості України.

У роботі розроблено й експериментально апробовано раціональні підходи щодо організаційного реформування системи фізичної культури та спорту на сільському і районному рівнях. Це дозволило оптимізувати розвиток фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення Стрийського району Львівської області.

Дослідження підтверджують, що організаційне реформування системи фізичної культури та спорту на сільському і районному рівнях - один із ефективних способів вирішення проблеми розвитку фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення України.

Доповнено відомості про фактори, які впливають на розвиток фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення України.

Основні положення запропонованої моделі організаційного реформування було реалізовано в процесі діяльності Львівської обласної організації кооперативно-профспілкового фізкультурно-спортивного товариства "Колос". У результаті впровадження одного із варіантів реформування в Стрийському районі Львівської області підвищилася ефективність організації фізкультурно-спортивної роботи у сільській місцевості.

ВИСНОВКИ

1. На основі аналізу науково-методичної літератури і узагальнення передового досвіду встановлено таке:

- питання організаційних основ розвитку фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення України в сучасних соціально-економічних умовах залишаються недостатньо вивченими. Це перешкоджає вдосконаленню організації і знижує ефективність фізкультурно-спортивної роботи у сільській місцевості;

- до цього часу не проводились наукові дослідження, спрямовані на вдосконалення організаційних основ розвитку фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення України;

- організація фізкультурно-спортивної роботи у сільській місцевості має певні відмінності у порівнянні з містом. Вони полягають у специфіці праці, розподілі вільного часу сільських мешканців, культивуванні популярних видів спорту, насиченні спортивними спорудами, рівні кадрового і науково-методичного забезпечення.

2. Використання системного аналізу дозволило комплексно оцінити стан організації фізкультурно-спортивної роботи у сільській місцевості України. Встановлено, що в фізкультурно-спортивній роботі у сільській місцевості України існують три основні взаємозв'язані підсистеми: "Фізичне виховання", "Спорт" і "Масова фізична культура". Провідною в цій структурі виступає підсистема "Спорт". Вона формує вимоги до підсистем "Фізичне виховання" і "Масова фізична культура".

Разом з цим підсистеми "Спорт" і "Масова фізична культура" функціонують відносно самостійно. Найбільш помітні організаційні проблеми у сільській місцевості виявлено в підсистемі "Масова фізична культура", особливо за показниками кадрового та фінансового забезпечення, кількості колективів фізичної культури і фізкультурно-спортивних клубів, кількості тих, хто регулярно займається фізичною культурою та спортом, наявності капітальних спортивних споруд.

3. Структурна організація фізкультурно-спортивної роботи у сільській місцевості оцінюється характером "напруженості", а ефективність фізкультурно-спортивної роботи такими показниками: 1) розмірністю організації, яка включає необхідну кількість тих, хто займається фізичною культурою та спортом, а також кількість фахівців; 2) наявністю служб управління, забезпечення та обслуговування процесу підготовки тих, хто займається фізичною культурою та спортом; 3) поєднанням централізації у співпраці між управлінськими структурами та окремими працівниками; 4) наявністю кваліфікованих фізкультурно-спортивних працівників; 5) співвідношенням: зарплати і затрат часу на підготовку фізкультурників та спортсменів; 6) юридичним статусом.

4. У зв'язку з малоефективною фізкультурно-спортивною роботою у сільській місцевості, запропоновану нами модель варто розглядати як необхідний захід для подальшого розвитку фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення в період переходу України до ринкових відносин.

5. Для розвитку фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення України ефективними виявились такі заходи:

- реформування структури організації й управління фізичною культурою та спортом на районному рівні (об'єднання усіх фізкультурно-спортивних організацій в одну);
- введення в штат сільських рад посади інструктора-організатора фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи із залученням на цю посаду учителя фізичного виховання;
- створення при сільських радах колективу фізичної культури або фізкультурно-спортивного клубу, які повинні мати фінансові та матеріальні ресурси для ефективної фізкультурно-спортивної роботи серед сільського населення;

- комплексне фінансування із залученням коштів з місцевого бюджету, сільськогосподарських підприємств, фермерських господарств, спонсорів та меценатів тощо;

6. Проаналізувавши досвід організації фізкультурно-спортивної роботи серед сільського населення Львівської області, нами виявлено, що найбільш ефективними формами організації такої роботи є масові культурно-спортивні свята типу "Козацькі забави", спортивні ігри серед керівних працівників райдержадміністрацій, районних рад, керівників агропромислових підприємств, спортивні ігри серед працівників лісового господарства, змагання із залученням дітей "Тато, мама, я – спортивна сім'я", "Олімпійська слава України", "Різдвяні канікули", шкільні спортивні олімпіади, які пов'язані з народними, національними та оздоровчими традиціями українського народу.

7. Проведений організаційно-управлінський експеримент вказує на можливість покращення системи організації фізкультурно-спортивної роботи серед сільського населення, свідчить про доцільність впровадження пропонованих організаційних заходів у практику фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення України.

СПИСОК ПРАЦЬ, ОПУБЛІКОВАНИХ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Гев'як Я.П., Кость М.М. Організація та проведення фізкультурно-спортивних заходів серед сільського населення: Методичні рекомендації для працівників фізкультурно-спортивних організацій агропромислового комплексу, сільських учителів фізичного виховання. - Львів: Фенікс, 2000. - 28 с.

2. Кость М.М. Соціально-економічні показники розвитку фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення (на прикладі Львівської області) // Молода спортивна наука України: Збірник наукових статей аспірантів галузі фізичної культури та спорту. - Львів: ЛДІФК, 1999. - Випуск 3. - С. 78-82.

3. Кость М.М. Системний аналіз організації фізкультурно-оздоровчої і спортивної діяльності в сільській місцевості (на прикладі Львівської області) // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: Збірник наукових праць Волинського державного університету імені Лесі Українки. - Луцьк: Медіа, 1999. - С. 401-406.

4. Кость М.М. Методичні підходи щодо реформування організації фізкультурно-спортивної роботи в сільській місцевості (на прикладі Стрийського району Львівської області) // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. пр. під ред. С.С.Єрмакова. - Харків: ХХШ, 1999. - № 7. - С. 14-18.

5. Кость М.М. "Козацькі забави" як форма масової фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи серед сільського населення // Здоров'я, фізична культура і спорт: Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки. - Луцьк: Медіа, 1999. - № 7. - С. 81-85.

6. Кость М.М. Обґрунтування вибору експериментального полігону щодо реформування системи фізичної культури та спорту сільського населення (на прикладі Стрийського району Львівської області) // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. пр. під ред. С.С. Єрмакова. - Харків: ХХШ, 2000. - № 4. - С. 30-35.

7. Кость М.М. Сучасні проблеми розвитку фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення України // Молода спортивна наука України: Збірник наукових статей аспірантів з галузі фізичної культури та спорту. - Львів: ЛДІФК, 2000. - Випуск 4. - С. 80-81.

8. Кость М.М. Стан і перспективи розвитку фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення (на прикладі Львівської області) // Матеріали другої Всеукраїнської наукової конференції аспірантів "Молода спортивна наука України". - Львів: ЛДІФК, 1998. - Частина 1. - С. 30-32.

9. Кость М.М., Вацеба О.М. Теоретичні та методичні підходи щодо організації і управління розвитком фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення України // Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції "Актуальні проблеми підготовки спеціалістів в галузі фізичної культури і спорту". - Івано-Франківськ: ІФКФВ, 2000. - С. 54-55.

10. Жданова О.М., Кость М.М. Аналіз планування та реалізації управлінської діяльності керівних фізкультурних організацій // Фізична культура, спорт та здоров'я: Збірних наукових робіт. - Харків: ХДІФК, 1997. - С. 291-292.

11. Чеховська Л.Я., Кость М.М. Досвід організації фізкультурно-оздоровчих занять в гуртожитку ПТУ // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції "Фізкультурна освіта: шляхи і напрямки її розвитку в сучасних умовах". - Кіровоград, 1996. - С. 78-79.

АНОТАЦІЇ

Кость М.М. Організаційні основи розвитку фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення України. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання і спорту за спеціальністю 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення. – Волинський державний університет імені Лесі Українки, Луцьк, 2000.

У дисертації висвітлено організаційні основи розвитку фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення України. Проаналізовано науково-методичну літературу, нормативно-правові документи та статистичні дані щодо тематики, яка вивчається. Особливу увагу приділено вдосконаленню організаційних основ фізкультурно-спортивного руху серед сільського населення України. Запропоновано шляхи реформування системи фізичної культури та спорту на сільському і районному рівнях, виходячи з результатів проведеного орнанізаційно-управлінського експерименту в Стрийському районі Львівської області. Впроваджено в практику рекомендації щодо вдосконалення організації фізкультурно-спортивної роботи серед сільського населення на етапі переходу України до ринкових відносин.

Ключові слова: фізкультурно-спортивний рух, організаційні основи, сільське населення, район, організаційно-управлінський експеримент, ринкові відносини.

Кость Н.М. Организационные основы развития физкультурно-спортивного движения среди сельского населения Украины. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата наук по физическому воспитанию и спорту по специальности 24.00.02 – физическая культура, физическое воспитание разных групп

населения. Волынский государственный университет имени Леси Украинки, Луцк, 2000.

В диссертации освещено организационные основы развития физкультурно-спортивного движения среди сельского населения Украины. Проанализировано научно-методическую литературу, нормативно-правовые документы и статистические данные относительно тематики, что изучается. Особое внимание уделено усовершенствованию организационных основ физкультурно-спортивного движения среди сельского населения Украины. Предложено пути реформирования системы физической культуры и спорта на сельском и районом уровнях, исходя из результатов проведенного организационно-управленческого эксперимента в Стрыйском районе Львовской области. Введено в практику рекомендации по совершенствованию организации физкультурно-спортивной работы среди сельского населения на этапе перехода Украины до рыночных отношений.

Ключевые слова: физкультурно-спортивное движение, организационные основы, сельское население, район, организационно-управленческий эксперимент, рыночные отношения.

Kost M.M. Organizing principles of physical culture and sport development among rural population of Ukraine. Manuscript.

Scientific Degree of Physical Education and sport Science Thesis in speciality 24.00.02 Physical Culture, Physical Education of Different Groups of Population. Volyn State University named after Lesya Ukrainka, Lutsk, 2000.

This thesis deals with organizational reforming of physical education and sport system in rural areas in Ukraine.

Aim of investigation. Improvement of organizing principles of physical education and sport movement's development among rural population of Ukraine.

The investigation dealt with the solution of following problems: generalize theoretical and practical knowledge of organizing paculiarities of physical education and sport movement among rural population of Ukraine; analize modern state of physical education and sport work among rural population of Ukraine; define effective forms of physical education and

sport organization in rural areas on contemporary stage in specific region; work out and implement in agroindustrial complex of Lviv region recommendations concerning reformation of organizing principles of physical education and sport movement among rural population.

Object of investigation – physical education and sport movement among rural population of Ukraine.

Subject of investigation – organizing principles of physical education and sport movement development among rural population of Ukraine.

In introducation actuality of the topic is being grounded, object, subject, aim and taska are being defined; scientific novelty, practical importance of obtained results, self contribution of the author are being uncovered; sphere of aprobation of investigation result's is being depicted, number of publications, structure and volume of the thesis are being presented.

The first chapter "Theoretical principles of physical culture and sport movement's development among rural population" literature sources and statistical information in the field of investigation are being generalized and analyzed. History of physical culture and sport movement development among rural population is being depicted; modern ideas upon the role of organization in social systems are being ascertained; concept of investigation taking into concideration organizing problems of physical education and sport movement development among rural population is being grounded.

The second chapter "Methods and organization of investigation" deals with contents and technology of complex of investigation's methods utilization. Following methods have been used during the investigation: analysis and generalization of scientific-methodical literature, legal and statistical data; sociological methods; system and factor analysis; method of modelling and ekspert estimation; organizational-managing eksperiment; methods of mathematical statistics.

The third chapter "Characteristics of organizational basis of physical education and sport movement development among rural population of Ukraine" presents results of system analysis of physical educational and sport activities' organization in the rural areas of Ukraine and levels of interconnection and interdipendence between quantitative and quality indices has been established and factors which have essential influence upon physical education and sport movement among rural population of Ukraine has been discovered.

The fourth chapter "Eksperimental grounding of organizational changes in the system of physical education and sport in rural area (taking as an example the Stryjskiy district of Lviv region)" presents materials of analysis of the basic socio-economical indeces of physical education and sport movement development among rural population of Lviv region and deals with maintenance of organizational-managing eksperiment in Stryjskiy district.

The fifth chapter "Analysis and generalization of investigation's results" main results of carried investigations are being presented.

Rational and eksperimentally prowed approaches to organizational reforming of the system of physical education and sport on village and district levels has been worked out. This allowed to optimise development of physical education and sport movement among rural population in Stryjskiy district of Lviv region.

Recommendations dealing with improvement of organization of physical education and sport activities among rural population on the stage of Ukraine transition to market relations have been implemented into practice.

Key words: physical education and sport movement, organizational principles, rural population, district, oryanizational managing eksperiment market relations.